

La cançó a Lleida

L'ambient cultural de la ciutat de Lleida, desgraciadament, és ben magre. La política eminentment agrícola d'aquesta "província" i la manca d'un autèntic nucli universitari, són les causes que motiven la "fugida" massiva d'estudiants, treballadors i professionals a Barcelona. Això, fa que la distància cultural de la ciutat del Segre a Barcelona superi en molt a la quilomètrica existent entre aquestes dues capitals.

El cas de Lleida, és el típic cas del "peix que es mossega la cua". No existeix una activitat sòcio-artística-cultural prou activa, ni posada al dia, perquè el jovent i la gent amb inquietuds i que podria estar capacitada i interessada en dur-la a terme, emigra a Barcelona perquè: "A Lleida, no hi ha res." I precisament, "a Lleida no hi ha res" perquè la gent se'n va.

Un altre dels problemes de Lleida, és l'individualisme de la seva gent o el que és el mateix la manca de col·laboració entre la gent interessada en un mateix tema. "Tothom fa la guerra pel seu compte i a casa seva." Hi ha gent que dibuixa, que pinta, que escriu, que canta, etc., etc., però hi manquen les iniciatives encaminades a aglutinar aquestes inquietuds en fets.

L'activitat cultural d'aquesta ciutat, es resumeix en un parell o tres de sales d'exposicions, un grup de teatre força interessant amb més problemes que no pas facilitats, conferències molt de "tant en tant" organitzades per entitats sòcio-culturals, centres escolars, universitaris, algun col·legi professional, i alguna banca, un grup de poesia que fa poc ha presentat una exposició curiosa i interessant i un grup de cançó catalana que s'anomena "popular".

TEIMA, XERRIC, MIQUEL SANCHO I JORDI ORÓ

Crec que és important el fet que tres nois i una noia, malgrat l'espès ambient de Lleida, portin més d'un any cantant junts, sense haver-se plantejat el fet de cantar en grup sinó d'una manera emotiva i informal. Es tracta de Teima, Xerric, Miquel Sancho i Jordi Oró que són, sens dubte, els que dins del poc nodrit camp de la cançó a Lleida gaudeixen d'una més merescuda i guanyada popularitat, fruit de la tasca que estan duent a terme per barris i pobles.

En aquest "grup", no gens compacte quant a un estil determinat, es reflecteix el comú exponent de cançó "de" i "per

al" poble. Amb les guitarres a les mans, amb les seves suaus i cridaneres veus i les seves agressives i compromeses cançons, han corregut per barris i pobles, sols, amb gent que tot just comencen i com ells estan en el pendent ascendent del camp de la cançó i amb noms més coneguts com en el cas de l'Elisa Serna, Julia León i Pere Codó, fent sentir les seves veus enmig de l'emboirat ambient de Lleida.

En conjunt:

L'afirmació clara i el compromís eminentment polític d'en Miquel Sancho:

amb llurs camins vaig pensant l'esperança, amb fets verídics el camí va trencant.

La crítica social i la preocupació pel retrobament i l'alliberament de l'home de Teima:

i ells van encadenant, condecorant, menjant del poble estàtic; per això i altres coses cada dia la veritat té gust de rebel·lia.

L'aferissada defensa de la realitat "pa-gerola" i l'amor a la terra d'en Jordi Oró:

la capital, la construcció, llocs a la indústria, un sou millor; allunya al jove de la terra. Que els que hi quedem som gent de trons permès que ens toquin els... mai trairem la nostra terra.

I la rebuscada lingüística junt amb la perfecta poesia a la qual no manca un fons de forta denúncia social d'en Xerric.

com quan el ferro es rovella així es marceix la força de l'home posat a l'esquerra.

Fan d'aquest "grup" un conglomerat interessant i "sentible". Potser en solitari els faltaria professionalitat i una més acurada perfecció en les seves interpretacions, però en conjunt se'ls pot augurar no un "futur feliç" ja que no són precisament els seus tipus de cançons les que omplen les llistes dels "hits parades", ni són classificades com a "cançons de l'estiu", però sí que en el cas de voler seguir endavant en el camp de la cançó, poden arribar a tenir una respectable personalitat. Les mostres de la qual ja comencen a albirar-se ara.

El seu pas per l'escenari és ple d'aquesta espontaneïtat i senzillesa neta, tant difícil de trobar avui dia.

Ens hem reunit al voltant d'una gravadora, en un petit estudi de la vella ciutat i mentre es fa sentir la xafogosa calor que regna fora, parlem de les seves cançons, de la seva Lleida i de les seves persones.

¿PODEM PARLAR D'UNA CANÇÓ "LLEIDATANA", NO SOLAMENT FETA A LLEIDA SINÓ QUE INTENTI REFLECTIR-HI LA SEVA PROBLEMÀTICA I REALITAT?

J. O.: Per la meua part sí, en gairebé totes les meves cançons parlo del pagès i dels problemes de la terra.

M. S.: Els altres tres, en general, més que una pròpia temàtica lleidatana, intentem reflectir una problemàtica general, en la qual sens dubte hi ha inclosa Lleida.

X.: Sí, toquem un context més general encara que la majoria de vegades és directament aplicable a la problemàtica de Lleida.

¿COM VEIEU LA PROBLEMÀTICA DE LLEIDA?

T.: Bastant negra.

X.: Mira, jo sóc universitari i ens trobem

limitadíssims. Ens trobem en una Lleida pobra i sense mitjans. El fet que la gent se'n vagi, en certa part és comprensible. No es pot criticar sense més ni menys, perquè jo per exemple quan acabi tercer si és que vull continuar estudiant hauré de marxar també a Barcelona. Malgrat tot, les comarques lleidatanes hi ha pobles on la gent treballa força i en proporció fan molta més feina que no pas a la capital.

J. O.: Jo crec que la situació és clara, o et quedes o te'n vas.

X.: Mira, a Lleida no hi ha un assessorament cultural, aleshores és desesperant que vagis a demanar ajuda a gent més o menys consagrada en algun camp i que et girin l'esquena i no et facin gairebé cas.

ELS PROBLEMES EN QUÈ US TROBEU AQUÍ ELS QUE D'UNA MANERA MÉS O MENYS SERIOSA US DEDIQUEU A LA CANÇÓ, ¿CREIEU QUE SÓN ELS QUE HI HA A TOT ARREU O N'HI HA QUE PER LES SEVES CARACTERÍSTIQUES PODRÍEM CONSIDERAR ESPECÍFICS DE LLEIDA?

T.: Bé, crec que aquí tenim un tipus de problemes perquè no s'havia donat mai el cas d'un grup semblant al nostre, però em sembla que a tot arreu hi ha una problemàtica semblant.

X.: El problema dels cantants en general, és el mateix que té Lleida. Tothom fot el camp a Barcelona, aleshores és normal que allà estigui tot molt més ben organitzat i hi hagi moltes més facilitats però també hi ha més perill de caure dins d'una comercialització. Barcelona és un gran centre aglutinador, però em sembla que ho és massa.

¿QUINA CREIEU QUE HA D'ÉSSER LA FUNCIO DE LA CANÇÓ ARA I AQUÍ?

T.: Jo crec que ha de complir una funció totalment de denúncia.

J. O.: Ha d'ésser la d'aportar problemes, dur sensibilitat i com diu la Teima, denunciar realitats.

VOSALTRES US DEFINIU COM A EXONENTS DE LA CANÇÓ POPULAR. ¿QUÈ ENTENEU PER CANÇÓ POPULAR?

X.: Això és un xic problemàtic perquè moltes vegades fas una cosa i potser no penses directament a qui va dirigida. Em sembla que en el nostre cas, s'entén en el sentit que som una gent que no estem gens professionalitzats i que de moment no en tenim pas ganes de fer-ho, i que duem a terme una activitat que està enmig de la gent.

Nosaltres no ens diem capdavaners de res ni de ningú, senzillament llancem una paraula com la podria llançar alhora una altra persona.

Em sembla que l'essència del mot "popular" està en el fet que compartim una vida, unes activitats, una sèrie de sentiments com a poble que som, que no estem en un status superior i que no ens fotem a tocar la guitarra dalt d'un escenari per fer demagògia.

T.: Sí, però jo del que m'adono és que, al "poble", no hi arribem. Ja sé que nosaltres també som poble, però em refereixo que, a la classe treballadora, no hi arribem senzillament perquè un "tio" que penca 10 o 12 hores diàries, un cop ha plegat no té ni temps ni ganes de venir a escoltar-nos.

X.: Això, ja ho veig, ja, nosaltres anem a actuar i ens vénen a veure estudiants, gent que treballa al camp i d'altra gent, però la gent que treballa un pilot d'hores a la fàbrica, al taller o a la construcció, no hi ve.

T.: Aquest, per a mi, és el problema bàsic, és el plantejament més seriós que em

faig. Si canto per a una determinada gent i aquesta gent no em pot venir a escoltar, ¿on veus l'efectivitat del que faig?

LA SOLUCIÓ POTSER ESTARIA A PORTAR ELS VOSTRES RECITALS A UNS BARRIS I A UNS SECTORS MOLT CONCRETES I TAMBÉ EN UNS DIES I UNES HORES MOLT CONCRETES. EN DEFINITIVA, JA QUE PER LES RAONS ÒBVIES QUE HEU ESMENTAT I QUE TOTS SABEM, UNA DETERMINADA GENT, QUE ÉS PRECISAMENT LA QUE US INTERESSA QUE US ESCOLTI, NO US VE A VEURE, ANEU-LOS A VEURE VOSALTRES...

M. S.: Sí, es podrien muntar recitals a les fàbriques i als barris realment treballadors.

¿CONSIDEREU LA CANÇÓ COM UNA ARMA POLÍTICA?

J. O.: Sí, sí, eminentment.

X.: Jo ho veig bastant clar això, un que escriu o fa qualsevol tipus d'art, expressa una realitat que està vivint. I aquesta realitat que està vivint la manifesta davant d'una gent ja sia per motiu de conscienciació o per desfogar-se. Aleshores, aquest individu està dins d'un procés polític. Està obrant en un sentit popular, i popular i poble, és política.

EL VOSTRE REPERTORI ÉS TOT EN CATALÀ, MALGRAT AIXÒ ALS BARRIS I POBLES ON CANTEU HI HA UNS PERCENTATGES D'EMIGRATS MOLT A TENIR EN COMPTE. ¿NO ÉS AQUEST UN PROBLEMA A L'HORA DE VALORAR L'EFFECTIVITAT DE LA VOSTRA CANÇÓ?

X.: Jo crec que aquí a Lleida no és pas problema això. En principi, jo no puc cantar en castellà perquè tinc molt clar que cantar en català és encara un treball de reivindicació d'una llengua i d'una cultura. Per la meua part, si tinc alguna lletra massa elaborada, procuro explicar-la un xic abans de cantar-la. Però ja et dic que no crec que la llengua sia aquí massa problema.

J. O.: Això no vol dir, que si un dia hi ha una igualtat d'oportunitats per totes les llengües i cultures de l'Estat Espanyol, igual canto en castellà o en francès.

X.: En el moment d'expressar-te, de cantar, és a dir, d'elevat aquell sentiment, aquella lluita, aquells conviccions, en art, ho fas en la teua llengua, en la de la teua realitat. Ara bé, a l'hora d'arribar a un màxim de receptors ja sia per mitjà dels diaris o d'altres tipus de mitjans de comunicació, sempre hi ha la possibilitat de traduir les cançons al castellà.

¿QUINES SÓN LES MOTIVACIONS QUE US HAN DUT A CANTAR? ¿PER QUÈ CANTEU?

J. O.: A part que, des de sempre, he tingut una gran afició a la música, crec que és una manera de dir coses.

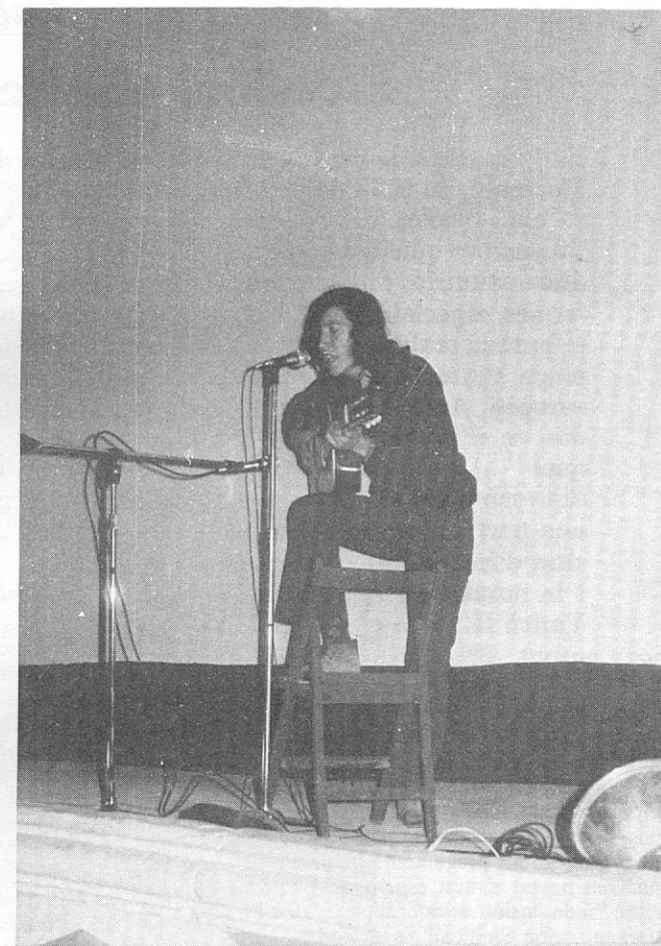
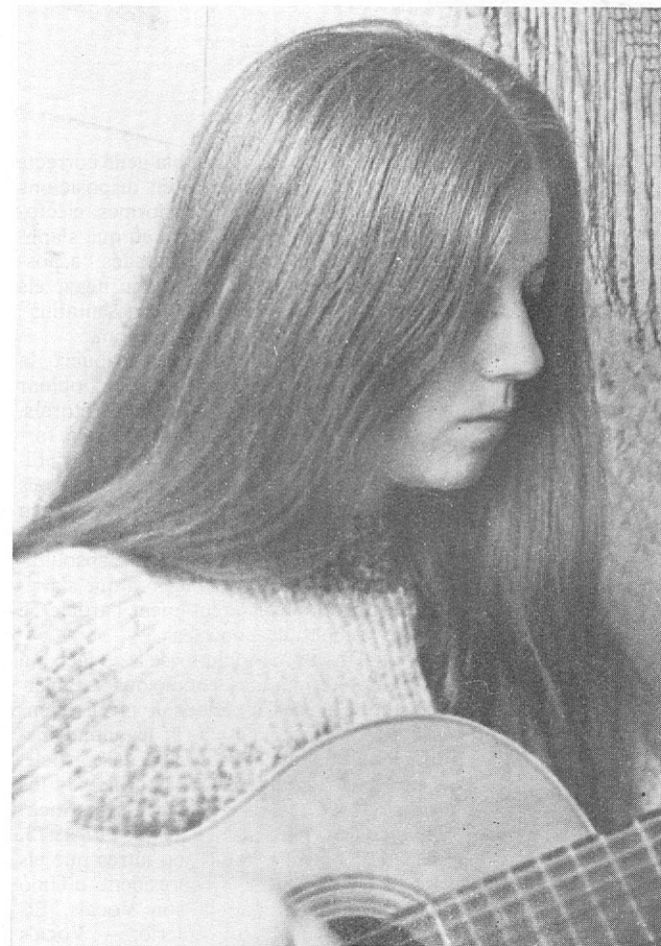
T.: Bé, jo perquè trobo que hi ha moltes coses que estan malament i no sempre pots sortir al carrer i cridar. Aleshores és un mitjà de comunicació com un altre i per aquí denuncio tot allò que puc, o em deixen.

X.: Jo canto perquè considero la cançó com una forma, com un mitjà de sensibilització que pot dur molta força.

M. S.: Estic d'acord amb tot el que han dit els meus companys, considero també la cançó com un mitjà de comunicació.

EL GRUP, AQUEST GRUP INFORMAL QUE FORMEU, ¿ÉS OBERT A TOTHOM QUI VULGUI CANTAR AMB UNES CARACTERÍSTIQUES SEMBLANTS A LES VOSTRES?

T.: Sí, sí, és obert. De fet però no ens ho hem plantejat massa, però si es donés el cas que algú ens ho demanés i estigués dins d'una línia semblant a la nostra, no hi tindríem pas cap inconvenient. No

obstant, però, hem cantat moltes vegades amb gent que ni tan sols coneixiem.

X.: Sí però com dius tu, el grup com a tal no existeix, nosaltres ens coneguérem d'una manera fortuïta i decidírem cantar plegats però no ens fèrem cap plantejament com a grup. Vull dir que cantem junts perquè ens hi trobem bé i perquè crec que coincidim en algun aspecte en el nostre tipus de música.

Bé, foren Teima, Xerric, Miquel Sancho i Jordi Oró, quatre veus, quatre guitarres preocupades per la sort de l'home immers en una societat i que sota d'una mateixa realitat social intenten reflectir-la, cadascú de la seva manera, en les seves cançons.

Esperem i desitgem que la boira de Lleida no faci callar aquests nous cantautors i que els poguem sentir més enllà dels àmbits lleidatans. ● **JORDI COMELLAS i NOVELL**

TEIMA

- Neix l'any 1956 en un poblet de Guadalajara i ve a Catalunya als set mesos.
- Ha fet 2n. curs d'A.T.S.
- Abans de cantar les seves cançons amb els altres tres, havia estat tres anys en grups de folk.

XERRIC

- Té 21 anys i és ex-seminarista.
- Resideix a Lleida per qüestions d'estudis. Ha fet 2n. curs de Filosofia i Lletres.
- Du sis anys cantant però es considera més poeta que no pas cantant.
- Ha estat guanyador, aquest any, del 2n. premi de "Poesia catalana i castellana" del Col·legi Menor Sant Antoni de Pàdua.

JORDI ORÓ

- Nascut fa 25 anys a Artesa de Lleida on resideix encara actualment.
- Barreja les feines del camp amb les de la cançó.
- Es considera un autèntic pagès del nostre temps.
- Fa dos anys que canta i fou el guanyador del Festival de Cançó del "Centre Comarcal de Lleida" a Barcelona de l'any passat.

MIQUEL SANCHO

- Natural de Lleida, té 16 anys, és el més jove dels quatre i porta un any cantant.
- Ha estat guanyador del festival de cançó del "Centre Comarcal de Lleida" a Barcelona d'aquest any.